

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessio Fidei Exhibita Invictiss. Imp. Carolo V. Caesari
Avg. in Comicijs Augustæ. Anno M. D. XXX.**

Melanchthon, Philipp

Augsburg, 1535

VD16 C 4710

De Potestate Ecclesiastica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34184

pora reprehendit Gerson errorem Monachorum de perfectione & testatur suis temporibus nouam uocem fuisse, quod uita Monastica sit status perfectionis. *Gerson*

Tam multae impiae opinioniones haerent in uotis, quod mereantur remissionem peccatorum & iustificationem, quod sint perfectio Christiana, quod seruent consilia & praecpta, quod habeant opera supererogationis. Haec omnia cum sint falsa & inania, faciunt uota irrita.

DE POTESTATE ECCLESIASTICA.

Magnae disputationes fuerunt de potestate Episcoporum, in quibus nonnulli incommode commiscuerunt potestatem ecclesiasticam, & potestatem gladij. Et ex hac confusione, maxima bella, maximi motus extiterunt, dum Pontifices freti potestate clauium, non solum nouos cultus instituerunt, reservatione casuum, uiolenti excommunicationibus conscientias onerauerunt, sed etiam regna mundi transferre, & imperatoribus adimere imperium conati sunt. Haec uitia multo ante reprehenderunt in ecclesia homines pie & eruditi. Itaque nostri ad consolandas conscientias, coacti sunt ostendere discrimen ecclesiasticae potestatis, & potestatis gladij, & docuerunt utramque propter mandatum dei religiose uenerandam & honore afficiendam esse, tanquam summa dei beneficia in terris.

Sic autem sentiunt, potestatem clauium, seu potestatem Episcoporum iuxta euangelium, potestatem esse seu mandatum dei, praedicandi euangelij, remittendi & retinendi peccata, & administrandi sacramenta. Nam cum hoc mandato Christus mittit apostolos, Sicut misit me pater, ita & ego mitto uos, Accipite spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis peccata, retenta sunt. *Marci 16. Ite, praedicate euangelium omni creaturae &c.*

Hæc potestas tantum exercetur docendo seu prædicando Euangelium, & porrigendo sacramenta, uel multis uel singulis iuxta uocationem, quia conceduntur non res corporales, sed res æternæ, iustitia æterna, spiritus sanctus, uita æterna. Hæc non possunt contingere nisi per ministerium uerbi & sacramentorum, sicut Paulus dicit, Euangelium est potentia dei, ad salutem omni credenti. Itaque cum potestas Ecclesiastica concedat res æternas, & tantum exercetur per ministerium uerbi, non impedit politicam administrationem, sicut ars canendi nihil impedit politicam administrationem. Nam politica administratio uersatur circa alias res quam Euangelium. Magistratus defendit non mentes, sed corpora & res corporales, aduersus manifestas iniurias, & coercet homines gladio, & corporalibus poenis, ut iustitiam civilem & pacem retineat.

Non igitur commiscendæ sunt potestates, Ecclesiastica & civilis, Ecclesiastica suum mandatum habet, euangelij docendi & administrandi sacramenta. Non irrumpat in alienum officium, non transferat regna mundi, non abroget leges magistratum, non tollat legitimam obedientiam, non impediat iudicia de ullis civilibus ordinationibus aut contractibus, non præscribat leges magistratibus de forma reipublice, sicut dicit Christus, Regnum meum non est de hoc mundo. Item, Quis constituit me iudicem aut diuisorem super uos? Et Paulus ad Philip. 3. Nostra politia in cœlis est. 2. Cor. 10. Arma militiæ nostræ non sunt carnalia, sed potentia deo, ad destruendas cogitationes &c. Ad hunc modum discernunt nostri utriusque potestatis officia, & iubent utramque honore afficere & agnoscere, utramque dei donum & beneficium esse.

Si quæ habent Episcopi potestatem gladij, hanc non habent, ut Episcopi ex mandato euangelij, sed iure humano donatam a Regibus & Imperatoribus, ad administrationem civilem suorum bonorum. Hæc interim alia functio est quam ministerium euangelij.

Cum igitur de iurisdictione Episcoporum queritur, discerni debet imperium ab Ecclesiastica iurisdictione. Porro secun-

Administratio
politica

philip. 3.
2. Cor. 10.

dum Euangelium, seu ut loquuntur, de iure diuino, nulla iuris dictione competit Episcopis, ut Episcopis, hoc est, his quibus est commissum ministerium uerbi & sacramentorum, nisi remittere peccata. Item cognoscere doctrinam, & doctrinam ab Euangelio dissentientem reijcere, & impios, quorum nota est impietas, excludere a comunione Ecclesiae, sine ui humana, sed uerbo. Hic necessario, & de iure diuino, debent eis Ecclesiae praestare obedientiam, iuxta illud. Qui uos audit, me audit.

Verum cum aliquid contra Euangelium docet aut statuit, tunc habent Ecclesiae mandatum Dei, quod obedientiam prohibet, Matth. 23. Cauete a Pseudoprophetis. Gal. 1. Si Angelus de caelo aliud Euangelium euangelizauerit, anathema sit. 2. Corin. 13. Non possumus aliquid contra ueritatem, sed pro ueritate. Item, Data est nobis potestas ad aedificationem, non ad destructionem. Sic & Canones praecipunt. 2. q. 2. Cap. Sacerdotes, & Cap. Oues. Et Augustinus contra Petiliani Epistolam inquit, Nec catholicis Episcopis consentiendum est, sic ubi forte falluntur, aut contra Canonicas Dei scripturas aliquid sentiunt.

Si quam habent aliam uel potestatem, uel iuris dictionem in cognoscendis certis causis, uidelicet matrimonij, aut decimarum &c. hanc habent humano iure, Vbi cessantibus ordinarijs coguntur Principes uel iuui, suis subditis ius dicere, ut pax retineatur.

Prater haec disputatur, utrum Episcopi seu pastores habeant ius instituendi ceremonias in Ecclesia, & leges de cibis, ferijs, gradibus ministrorum, seu ordinibus &c. condendi. Hoc ius qui tribuunt Episcopis, allegant testimonium. Adhuc multa habeo uobis dicere, sed non potestis portare modo, Cum autem uenerit ille spiritus ueritatis, docebit uos omnem ueritatem. Allegant etiam exemplum Apostolorum, qui prohibuerunt abstinere a sanguine, & suffocato. Allegant sabbatum mutatum in diem Domini cum contra Decalogum, ut uidetur. Nec ullum exemplum magis factatur quam mutatio sabbati. Magnam contendunt Ecclesiae

math. 7.

Galat. 1.

2. Cor. 13.

Augustinus

potestatem esse, quod dispensauerit de præcepto Decalogi.

Sed de hac quæstione nostri sic docent, quod Episcopi non habent potestatem statuendi aliquid contra Euangelium, ut supra ostensum est, Docent idem Canones, 9. Distin. Porro contra scripturam est, traditiones condere aut exigere, ut per eam obseruationem mereamur remissionem peccatorum & satisfaciamus pro peccatis, Leditur enim gloria meriti Christi, cum talibus obseruationibus conamur mereri remissionem peccatorum & iustificationem. Constat autem propter hanc persuasionem, in Ecclesia pene in infinitum creuisse traditiones, oppressa interim doctrina de fide & iustitia fidei, quia subinde plures feruæ factæ sunt, ieiunia indicta, ceremoniæ nouæ, noui honores sanctorum instituti sunt, quia arbitrabantur se autores talium rerum, his operibus mereri remissionem peccatorum & iustificationem. Sic olim creuerunt Canones pœnitentiales, quorum adhuc in satisfactionibus uestigia quædam uidemus.

Item plerique scriptores fingunt in nouo Testamento oportere cultum similem esse Leuitico, cuius ordinationem commiserit deus Apostolis & Episcopis. Et uidentur scriptores exemplo legis Mosaicæ decipi, quasi iustitia noui Testamenti sit externa obseruatio certorum rituum, sicut iustitia legis erat externa obseruatio certorum rituum. Sicut igitur in lege peccatum erat edere suillam carnem &c. Ita in nouo Testamento collocant peccatum in cibis, in diebus, in uestitu, & similibus rebus. Et existimant sine his rebus iustitiã noui Testamenti non posse existere. Hinc sunt illa onera, quod certi cibi polluant conscientiam, quod horas Canonicas omittere sit mortale peccatum, quod ieiunia mereantur remissionem peccatorum, quod sint necessaria ad iustitiam noui Testamenti, quod peccatum in casu reseruato non possit remitti, nisi accesserit auctoritas reseruantis, cum quidem ipsi canones tantum de reseruatione pœnæ Canonice loquantur, non de reseruatione culpæ.

Vnde habent ius Episcopi has traditiones imponendi Eccle

sijs ad grauandas cōscientias: Extant enim clara testimonia quæ prohibent condere tales traditiones, uel ad promerendam remissionem peccatorum uel tanquam necessarias ad iustitiam noui Testamenti, aut ad salutem.

Paulus Colof. 2. Nemo uos iudicet in cibo, potu, parte diei *Colof. 2.* festi, nouilunio aut sabbatis. Item, Si mortui estis cum Christo ab elementis mūdi, quare tanquā uiuentes in mūdo, decreta facitis? Non attingas non gustes nō cōrectes, q̄ omnia pereunt usu, & sunt mandata & doctrinæ hominum, quæ habent speciem sapiētiae. Item ad Titum aperte prohibet traditiones, Non attendentes Iudaicis fabulis, & mādati hominum auersantium ueritatē. Et Christus Matth. 15. inquit de his qui exigunt traditiones. *Matth. 15.* Sinite illos, cæci sunt, & duces cæcorum. Et improbat tales cultus, Omnis plantatio quā non plantauit p̄ me⁹ cœlestis, eradicabit̄.

Si ius habent Episcopi onerandi Ecclesias infinitis traditionibus, & illaqueandi cōscientias, cur toties prohibet scriptura cōdere & audire traditiones: cur uocat eas doctrinas dæmoniorū, Num frustra hæc præmonuit spiritus sanctus? Relinquitur igitur, cum ordinationes institutæ tanquam necessariae, aut cū opinione promerendæ remissionis peccatorum, pugnent cū Euangelio, quod non liceat ullis Episcopis tales cultus instituire aut exigere. Necessè est enim in Ecclesijs retineri doctrinam, de libertate Christiana, quod non sit necessaria seruitus legis ad iustificationem, sicut in Galatis scriptum est, Nolite iterum iugo seruitutis subijci. Necessè est retineri præcipuum Euangelij locum, quod remissionem peccatorum, & iustificationem per fidem in Christum gratis consequamur, nō propter certas obseruationes, aut propter cultus ab hominibus institutos.

Quid igitur sentiendum est de die Dominico, & similibus ritibus templorum: Ad hæc respondent, quod liceat Episcopis seu pastoribus facere ordinationes, ut res ordine gerantur in Ecclesia, non ut per illas mereamur remissionem peccatorum,

aut satis faciamus pro peccatis, aut obligentur conscientia, ut iudicet esse necessarios cultus, ac sentiāt se peccare, cū sine offensione aliorum uiolant. Sic Paulus ordinat, ut in congregatione mulieres uelēt capita, ut ordine audiātur in Ecclesia interpretes &c.

Tales orationes conuenit Ecclesias propter caritatē & tranquillitatem seruare eatenus, ne alius alium offendat, ut ordine & sine tumultu omnia fiant in Ecclesijs. Verum ita, ne conscientia onerentur, ut ducant res esse necessarias ad salutem, ac iudicent se peccare cum uiolant eas sine aliorum offensione, sicut nemo dixerit peccare mulierem, quæ in publicum non uelato capite procedit, sine offensione hominum.

Talis est obseruatio diei Dominici, Paschatis, Pētecostes, & similibus feriarum, & rituum, Nam qui iudicant Ecclesiæ autoritate, pro sabbato institutam esse diei Dominici obseruationem, tanq̄ necessariam, longe errant. Scriptura concedit, ut obseruatio sabbati nūc sit libera. Docet enim ceremonias Mosaicæ post reuelatum Euangelium non necessarias esse. Et tamen quia opus erat constituere certum diem, ut sciret populus quando conuenire deberet, apparet Ecclesiam eirei destinasse diem Dominicū, qui ob hanc quoq̄ causam uidetur magis placuisse, ut haberent homines exemplum Christianæ libertatis, & scirent nec sabbati nec alterius diei obseruationem necessariam esse.

Extant prodigiosæ disputationes de mutatione legis, de ceremonijs nouæ legis, de mutatione sabbati, quæ omnes ortæ sunt ex falsa persuasionē, quod oporteat in Ecclesia cultum esse similit̄ Leuitico. Et quod Christus commiserit Apostolis & Episcopis excogitare nouas ceremonias, quæ sint ad salutem necessarię. Hi errores serpsērunt in Ecclesiam, cum iustitia fidei non satis clare doceretur. Aliqui disputant diei Dominici obseruationem non quidem iuris diuini esse, sed quasi iuris diuini, prescribunt de Ferijs, quatenus liceat operari. Huiusmodi disputationes quid sunt aliud nisi laquei conscientiarum? Quanq̄ enim conentur epikeis

zare

zare traditiones, tamen nunquam potest æquitas deprehendi, donec manet opinio necessitatis, quam manere necesse est, ubi ignorantur iustitia fidei, & libertas Christiana.

Apostoli iusserunt abstinere a sanguine, quis nunc obseruat? neque tamen peccant qui non obseruant, quia ne ipsi quidem Apostoli uoluerunt onerare conscientias tali seruitute, sed ad tempus prohibuerunt propter scandalum. Est enim perpetua uoluntas euangelij consideranda in decreto. Vix ulli Canones seruantur accurate, & multi quotidie exolescunt apud illos etiam, qui diligentissime defendunt traditiones. Nec potest conscientijs cõsuli, nisi hæc æquitas seruetur, ut sciamus eos sine opinione necessitatis seruari, nec lædi conscientias etiam si traditiones exolescãt.

Facile autem possent Episcopi legitimam obedientiam retinere, si non urgerent seruare traditiones, quæ bona conscientia seruari non possunt. Nunc imperant cœlibatum, nullos recipiunt nisi iurent se puram euangelij doctrinam nolle docere. Non petunt ecclesiæ ut Episcopi honoris sui iactura sarciant concordiam, quod tamen decebat bonos pastores facere. Tantum petunt ut iniusta onera remittant, quæ noua sunt, & præter consuetudinem ecclesiæ Catholicæ recepta. Fortassis initio quædam constitutiones habuerunt probabiles causas, quæ tamen posterioribus temporibus non cõgruunt. Apparet etiam quasdam errore receptas esse, quare Pontificiæ Clementiæ esset, illas nunc mitigare, quia talis mutatio nõ labefacit ecclesiæ unitatẽ. Multæ em̄ traditiones humanæ tẽpore mutatae sunt, ut ostendunt ipsi Canones. Quod si non potest impetrari, ut relaxentur obseruationes, quæ sine peccato non possunt præstari, oportet nos regulam Apostolicam sequi, quæ præcipit, Deo magis obedire cõ hominibus. Petrus uertat Episcopos dominari, & ecclesijs imperare. Nunc non id agitur ut dominatio eripiatur Episcopis, sed hoc unum petitur, ut patiantur euangelium pure doceri, & relaxent paucas quasdam obseruationes, quæ sine peccato seruari non possunt. Quod si nis